

1. כי יגב איש שור או שה ויבדו או מקרו חמישה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השור: שמות כא לו תורה:

מוסף רש"י
אף גזול. ילפין מינה דלן לו תקנה לאחר זמן ואפילו ביום, דשמעין ליה למריה דמיאש ואמר ווי ליה למסורין סיס (סוכה ה.). קרבנו סיס טענה קרבנו, ולא הגזול. דגזול לאו לרין אתה, קס"ד דגזול נהמה מילין ואימי (וע"ר סו.). דגזול קרבן דחבריה. שהקטף מכירו ולעולם לפני יאוש ואצטרך להשמעין דלית עולה לרין בלל ואפילו לנפלים הראשונים ואע"ג דלא היה יאוש, לא דגזול קרבן דחבריה הלבן אפילו לאחר יאוש לא קרייה דקרין אינו גזול, דכל היבא דליתיה בי גזא דחמנא אחיה (סו.).

התם לעולה וסבר דיאוש כדי הו' יאוש וליכא לשנוי כדמשי לקמן לרש לקים כגון שהקדישו בעלים ביד גנב דאס כן מאי פריך התם לעולה כרת מאי עבידיהי הא מתמידי כרת שפיר דראוי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרז יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני וטעמא דרז יהודה דלמר בין נודעה בין לא נודעה מכפרת משום דלא חייש לטעמא דמזוה הנאה בעבירה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסנר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ג' וס) דקאמר אלל לאחר יאוש הא קנייה ביאוש ה"פ הא קנייה ביאוש ושניו השם ומה שאין מזכיר אלל יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשניו השם ואית ספרים דלא גרסי ביאוש אלל הא קנייה ומדע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני לאחר לקמן חובבה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אמאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר ובהגזול בתרא קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשניו רשות ואמר כן יאוש לא קני ור"ת הקשה דבהגזול בתרא (לקמן ד' קיד.) משמע דלעולה יאוש כדי קני דפריך ממתינתין דנטלו מוכסם חמורו ונתנו לו חמור אחר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולה בידוע ודברי הכל ונתנו לו חמור אחר תשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואס נטל מחזיר לנפלים הראשונים ומפרש דקסנר יאוש כדי לא קני וטעמא גראה דלא תשיב ליה שניו רשות משום דע"כ נותנים לו ומיך ר"י דכרייתא ע"כ לא חייבי כמתני' דהא במתינתין קתני הרי הוא שלו וכרייתא קתני מחזיר לנפלים הראשונים ועוד דא"כ דלמתנתין קיימא תקשי מצרייתא לרבה דלמר יאוש כדי קני אלל כרייתא חייבי שהבעלים עומדים ולא נתייאשו עדיין כשתנו ליה אע"ג דלסוף אחר דאתא לידיה נתייאשו לא קני דשניו רשות דקודם יאוש לא קני כדמשמע לקמן ויאוש גרידא נמי לא קני אפי' לרבה כיון דכתיבא אתא לידיה ונריך להחזיר הדמים אבל ממתינתין חייבי לעולה בידוע שנתייאש מקמי דאתא לידיה וכי אתא לידיה הוה ליה יאוש ושניו רשות:

ה"ג וכ"ס הא כפיז תספיו תספיו חד תספיו מייחר לו. וכ"ת הא כמיז תרי זימני תספיו דמישמעני חד אסור וחד אשה דלי תרוייהו אחד קיימי הכי איבעי ליה לנימכז ה' בקר וד' אלן ישלם תספיו לאו מילתא היא דאיכא למימר חד תספיו איימר לדרשה אחרינא ואכתי תשעה משתמעי בין אסור בין אשה: נגידים. גריעס דמתהרגמיין ויגוע וליתנגיד (בראשית מט) כלומר כחושין וקרובין למות: ה"א עד דגנב תרפי ועבד לחד ומוכין לחד. להכי אצטרך שור או שה דרישא למימר דאע"ג דחד הוא דגנב ממייב: או מכרו כפיב. דמשמע או עבידה או מכירה דהא כמיז או לחלק: ואימא עד דגנב תרפי. כדכמיז כפיפא תחת השור תחת הששה ולהכי אצטרך שור או שה דרישא: שנשפרא. עשה שרשין. כלומר נתחוק כחטא שקנאו ומהטו מעשיו: איילמא לפני יאוש. מכרו: מי

לא קני דשניו רשות דקודם יאוש לא קני כדמשמע לקמן ויאוש גרידא נמי לא קני אפי' לרבה כיון דכתיבא אתא לידיה ונריך להחזיר הדמים אבל ממתינתין חייבי לעולה בידוע שנתייאש מקמי דאתא לידיה וכי אתא לידיה הוה ליה יאוש ושניו רשות:

חמשה בקר ישלם תחתיו. ומסבא הוא ידענא דחמשה בקר קיימא אסור וארבע אלן קיימי אשה: אין הגונב בו. בגמרא (דף טו:) דריש לה מוגונב מצית האיש ולא מצית הגנב ולמאן דמוקי חד בגנב וחד בטוען טענת גנב א"ש אלל למאן דמוקי תרוייהו לטוען טענת גנב לא שייך כלל למדרש הכי ונריך לומר לדלידיה נפקא ליה למעוטי גנב אחר הגנב מקרא אחרינא: **דחמשה** אמר רבי עקיבא בו. מכל הנהו דפריך הכא לרז ה"ה למספך לעיל לרבה ומהנהו דפריך לעיל לרבה ה"ה למספך לרז אלל לרבה דלחייבי בוגין פריך ליה ממילי דגזול ולרז דמיירי בגנב ניחא ליה למספך ממילי דגנב אע"פ שאין סברא לחלק ועוד דכמו שהקשו צבית המדרש נקצבו בגמרא ולתרוייהו הוה מני למספך מההיא דגנב והקדיש דפריך מינה לקמן רבי יוחנן לרש לקיש: מי

(6) ולעיל סו. (3) שנת ח. שניות כו. בטרות ד. (4) וכמות כד: ו"ג. (7) וע' תוס' בסוהר ד: ד"ה חלא ותוס' שניות כו. ד"ה חלא. (8) ע"פ בת"מ.

הגהות הב"ח
(6) גב' רב פפא אמרה. ר"ז משום דמך נמר אפי' ורבה כ"כ תוס' בשבועות דף כו ע"פ ובה"ג כתבו תוס' כפי' במה מדליקין ד' ח ע"כ:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה שור בו וי"ל דאי לא ברוב. ע"פ משנת מהר"י ארזי סי' סגה:

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

סח.

עין משפט
גר מצוה

(6) מלתא משפטיה פ' יב, (7) ופעל סה, (8) מהניני' מ"ג, (9) שמו' (10) ס"א ל"ג, (11) ותי' מתי' ד"מ לתי"ב, (12) ד"ה זיל' ע"ל.

הגהות הב"ח

(א) גב' שני' במקומו עומד כתיב: (ב) רש"י ד"ה אלא מי לא קני דלאו לפני יאוש כ"ל:

הגהות הגר"א

[א] גב' דהוה ליה יאוש ושינוי רשות תא"ל:

מוסף רש"י

שינוי במקומו עומד. אע"ג דאשתמי לא נפיק מרשות בעלים (לעיל סה).

מי איכא נשפסר. הא לא אהנו מעשיו דשינוי רשות ששינוי מרשותו לרשות לוקח בלא יאוש ליכא למ"ד דקני: לאחר יאוש. דאהנו מעשיו דהשתא קני לוקח בתרתי יאוש ושינוי רשות: ואי ס"ד יאוש. גרידא קנייה גנב אמאי משלם ארבעה וחמשה הא דמי בעלמא הוא דלית ליה לבעלים גביה ואלו טבח ומכר: כדאמר רבא. לקמן בשמעתין: שגגה בחטא. ולעולם לפני יאוש ואע"פ דלא אהנו מעשיו מחייב: שאינה חוורת. קס"ד דה"ק דלא מחייב אלא היכא דמכירתו מכירה גמורה וקנייה לוקח: אמאי אינה חוורת. שינוי רשות בלא יאוש מי קני: לאחר יאוש. דמי מטא ניד לוקח איכא תרתי יאוש ושינוי רשות וקנייה: ואי ס"ד קנייה. גנב ביאוש גרידא אמאי משלם כו': כדאמר רב נחמן. לקמן בשמעתין: פרט לשפסרה לו לשלשים יום. כלומר לעולם לפני יאוש והאי אינה חוורת דקתני לא למעוטי היכא דלא אהנו מעשיו דאע"ג דלא אהנו חייביה רחמנא הואיל ושבב בחטא אלא למעוטי היכא דלא מכר גנב ללוקח אלא לעשות בה מלאכה שלשים יום דהוא כשיירות בעלמא: ושני אינו משלם אלא קרן. לגנב ראשון דכתיב (וגנב מבית האיש: גנב ומכר. קנייה לוקח בשינוי רשות הלכך (ראשון משלם ד' וה') שני משלם כפל ללוקח: ושני אינו משלם אלא קרן. ולקמן פר"ק אמאי לא משלם כפל הא קנייה גנב ראשון בשינוי מעשה: אימת. מכרה אילימא לפני יאוש השני אמאי משלם כפל: אלא פשיטא לאחר יאוש. דאיכא תרתי ניד לוקח: ואי ס"ד כו'. ואי קשיא הא יכול לתרוכה כגון שנתיאשו בעלים לאחר מכירת גנב דקניה לוקח וביד גנב לא היה יאוש לקנותה. ה"ג משני ליה לקמן: מכדי לאחר יאוש קיימינן. דע"כ הכי מוקמת לה משום מליעתא: אלא כולה לפני יאוש. ומש"ה רישא שני פטור מכפל: ואיפוך סיפא למיעתא כו'. ותני במליעתא שני אין משלם אלא קרן דלא קנייה לוקח בשינוי רשות בלא יאוש: א"כ דלאחר יאוש מוקמת לה קשיא רישא ומיעתא לרב: א"ר וביד כולה לפני יאוש. ואפוכי נמי לא תפכה וסיפא כדאוקימנא ככ"ש ומליעתא דקתני שני משלם כפל כגון שנתיאשו הבעלים לאחר מכירה ולא נתייאשו ניד גנב ולהכי ראשון משלם ד' וה' דלא הוה יאוש גבי דליקנייה ורישא נמי לפיכך שני פטור מכפל: ולא סיפא. הא דנקט מתני חיובא דשני גבי לוקח ולא נקט לה לחיוב דשני גבי ראשון ותוקמה נמי בלאחר יאוש כדמשני בלוקח משום יאוש ושינוי רשות אלא ביאוש לחודיה נמי קני כרז ואם גנבה מראשון לאחר יאוש משלם לו כפל: אלא. להכי נקט תנא לכוליה מלתא בדליכא יאוש גבי גנב משום דלא משכחת לה דמשלמי מרתייהו האי תשלומי ד' וה' והאי כפל: אלא בהכי. דאי הוה יאוש ניד גנב לא מיחייב קמא במכירתו ד' וה' וכיון דמליעתא לא קגי (א) לה אלא לפני יאוש תנא נמי לרישא בלפני יאוש ופטור מכפל: חיובא לאחר יאוש הוא דאהנו מעשיו. משקנאו לוקח. ומלתא אמוראי עיניהו רב סבר יאוש קני הלכך לא מיחייב אלא בלפני יאוש דאי לאחר יאוש שמו הוא טובע ומוכר ורב נחמן ורב עשה סברי יאוש גרידא לא קני ומשום הכי לאחר יאוש מיחייב ומיהו כהא פליגי דרב נחמן לא בני אהנו מעשיו הלכך אפילו לפני יאוש גרידא נמי חייב ורב ששת צעי מכירה גמורה: נשפסר. עשה שרשין. משמע דאהנו מעשיו:

אי הכי קשה מציעתא דרב. דאין להופכו כיון דנרתימא לא מוכחא מדי שרשין למרנא ולהפכה: מ"ה מביחה דאהנו מעשיו. משמע דסבר ר"א דשינוי קניה דאהנו מעשיו משמע לאפוקי מרשות בעלים דומיא דאהנו מעשיו דמכירה וקשה לפי רש"ס דמפרש בפ"ק (ד' יא.) אהא דאמר עולא א"ר אלעזר שמין לגנב ולגזלן דהיינו לענין פחת נכילה דהוי דנגול משום דלא קני לה גזלן בשינוי וי"ל דדוקא בשינוי שאין גזולן עושה צידים לא קני כגון שמתה הבהמה אצל שינוי שעושה הגזלן צידים כגון עניחה מודה ר"א דקני א"ר אהנו מעשיו דטביחה ליה שמתסרה מן הבעלים ולא דקני ליה ולא הוה כאהנו מעשיו דמכירה:

מי איכא נשתרש אלא לאחר יאוש ואי ס"ד יאוש קני אמאי משלם תשלומי ארבעה וחמשה שלו הוא טובח שלו הוא מוכר אמרי כדאמר רבא מפני ששגגה בחטא הכא נמי מפני ששגגה בחטא ת"ש וטבחו או מכרו מ"ה מביחה שאינה חוורת אף מכירה שאינה חוורת אימת אילימא לפני יאוש אמאי אינה חוורת אלא לאחר יאוש ואי ס"ד קנייה אמאי משלם ד' וה' שלו הוא טובח שלו הוא מוכר כדאמר רב נחמן פרט לשהקנה לשלשים יום היכא נמי פרט לשהקנה לשלשים יום מיתבי גנב ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי כפל והשני אינו משלם אלא קרן בלבד גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי כפל גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ד' וה' והשני אינו משלם תשלומי כפל אלא קרן בלבד קתני מיהא מציעתא גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ד' וה' והשני משלם תשלומי כפל אימת אילימא לפני יאוש שני אמאי משלם תשלומי כפל יאוש בלא יאוש מי איכא למ"ד דקני ראש פשיטא לאחר יאוש ואי ס"ד יאוש קונה אמאי משלם תשלומי ד' וה' דידיה הוא דובין ותו דקתני רישא גנב ובא אחר וגנבו ראשון משלם תשלומי כפל והשני אין משלם אלא קרן מכדי לאחר יאוש קיימינן ואי ס"ד יאוש קונה שני אמאי אינו משלם אלא קרן אלא לאו י"ש"מ יאוש לא קני וקשיא לרב אמר רבא ותסברא הא מתרצתא היא אלא דקתני סיפא גנב וטבח ובא אחר וגנבו ראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה ושני אינו משלם אלא קרן ומי איכא למ"ד שינוי מעשה לא קני אלא לעולם כולה לפני יאוש ואיפוך סיפא למציעתא ומציעתא לסיפא ואימא הכי גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה והשני אינו משלם אלא קרן ודשינוי רשות בלא יאוש לא קני גנב וטבח ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי כפל דקנייה בשינוי מעשה רב פפא אמר לעולם לא תיפוך סיפא ב"ש היא דאמרי שינוי (6) במקומה עומד אי הכי קשיא רישא ומציעתא לרב א"ר וביד לעולם כולה לפני יאוש והב"ע שנתיאשו הבעלים בלוקח ולא נתייאשו בגנב (א) דה"ל יאוש (7) ושינוי רשות) ולא תימא משום דבעינן יאוש ושינוי רשות אלא אפילו ביאוש לחודיה נמי קני גבי גנב אלא דלא משכחת דמשלמי תרווייהו גנב ראשון וגנב שני אלא בהכי: איתמר המוכר לפני יאוש רב נחמן אמר החיוב רב ששת אמר פטור רב נחמן אמר חייב ומכרו אמר רחמנא והא וביד לא שגא לפני יאוש לא שגא לאחר יאוש רב ששת אמר פטור חיוביה לאחר יאוש הוא דאהנו מעשיו אבל לפני יאוש דלא אהנו מעשיו לא מיחייב דומיא דמביחה בעינן דאהנו מעשיו א"ר ששת מנא אמינא לה דתניא א"ר עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם ד' וה' מפני שנשתרש בחטא אימת אילימא לפני יאוש מי איכא נשתרש אלא לאו לאחר יאוש הוא אמר רבא מפני ששגגה בחטא ת"ש וטבחו ומכרו מה מביחה שאינה חוורת אף מכירה שאינה חוורת אימת אילימא לפני יאוש אמאי אינה חוורת אלא לאחר יאוש וש"מ חיובא לאחר יאוש הוא תרגמה רב נחמן פרט לשהקנה לו לשלשים יום ואף ר' אלעזר סבר חיוביה לאחר יאוש הוא דאמר ר' אלעזר תדע

בבא א מ"י פ"ב מה' גביה ה"ל יא טוח"מ ס"י שני: פ"ב ב מ"י ס"ס פ"א ה"ל יא טוח"מ ס"ס: מ"ה ד מ"י ס"ס ה"ל יא טוח"מ ס"ס: מ"ה ה מ"י ס"ס ה"ל יא טוח"מ ס"ס: מ"ו ו מ"י ס"ס ופ"ה ס"ס הלכה ג ועיין בשבועות וצ"מ ופ"ב מהלכות גזילה הלכה א תוס"ע ח"מ סימן שג סעי' ג וס' שפ"א סעי' ד וס' שפ"א סעי' ג טוח"מ ס"י שני: מ"ז ו מ"י פ"א מה' גביה הלכה יא טוח"מ ס"י שני: מ"ח ה מ"י פ"א מה' גביה הלכה יא טוח"מ ס"י שני: מ"ט ה מ"י פ"א מה' גביה הלכה יא טוח"מ ס"י שני: ס' ה מ"י פ"א מה' גביה הלכה יא טוח"מ ס"י שני:

תורה אור השלם 1. כי יגב איש שור או שיה ותבחו או מקרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השדה. שמת כא לו

תורה אור השלם 1. כי יגב איש שור או שיה ותבחו או מקרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השדה. שמת כא לו

ג א מיי פכ"ד מהל' גלוס
הל' ז ופ"ו מהל' גולתה
הלכה ג טו"ע ח"מ כ"י
שקח בהל"ה:
גא ב מיי פ"ט מהל'
גניבה הל' א סג
לחין קנד:
גב ג מיי שם פ"ה הל' טו
סגמ פשוט עין טו"ח:
ס"י ש:
גב ד מיי שם פ"ה הל' ו
סגמ שם:
גד ה מיי פ"ו מהל'
ערכין הל' כא סג
עשין קנד:
גה ו מיי שם הלכה ד
סגמ שם טו"ע ח"מ
ס"י שגד פכ"ד ו טו"ע
י"ד ס"י רמז ע"ף ז:
גז ז מיי פ"ט מהל'
מגשר שני הלכה ז
וע"ש כ"מ:
גז ח מיי פ"ב מהל'
גניבה הל' טו:

גניבה בנפש טוביה. וא"ת גניבה
בנפש שאני דלא איתקש
לנביחה וי"ל דהכא נמי לא איתקש
לנביחה אלא בלא היקשא יליף לה
מנביחה ולהכי קאמר ר' יוחנן
דלדרכה אית לן למילף ממכרה
ממכרה: רבי יוחנן סבר חיוביה
בין לפני יאוש בין לאחר יאוש. מימה
דלכאורה קי"ל כרבה דיאוש כדי קני
וקי"ל כר' יוחנן לגבי ר"ל דחיוביה אף
לאחר יאוש ואמאי חייב אחר יאוש
כיון דיאוש קני שלו הוא טובה ושלו
הוא מוכר וי"ל דלפטר דלא קי"ל לא
כרבה ולא כר' יוחנן דכמה אמוראי
נחלקו בשני אלו הדברים:

הוא דאמר בצנעין. וא"ת והא
לנועים מחללין אף אחר יאוש
דהא סתם גניבה היא יאוש צעלים
כרבנן דר"ש א"כ קפכרי לנועים
דיאוש לא קני ור"ל מודה דאין יכול
להקדיש אחר היאוש דקבר יאוש
קונה וכ"ת דהוי יאוש שלא מדעת
שאינם יודעים אם לקטו אם לאו הא
גבי תמרי דיקא אמרי' בלאו מליאות
(ב"ב ד' כג: וסג) כיון דשכימי דנתרי
חשיב יאוש מדעת וי"ל דהכא לא
שכיח כולי האי שילקטו שיראים מן
הצעלים ולא דמי לתמרי דיקא וחשיב
יאוש שלא מדעת ואפי' למ"ד יאוש
שלא מדעת הוי יאוש איכא למימר
לנועין סכר"ש דלמר דסתם
גניבה לא הוי יאוש וא"ת
והיני מנמי הקדש לחילול שכמו
שיכול לחלל מה שצד חזירו פן יכול
להקדיש והלא אע"פ שאין יכול
להקדיש פירות של חזירו יכול לחלל
הקדש של חזירו כדמשמע בר"ש
האשה רבה (יבמות ד' פח.) דקאמר
אי קדושת דמים משום צדדי לפדותו
ואי קדושת הגוף אי דידיה כו' משמע
דצדקושת דמים אין חילוק בין ידידיה
לחזריה וי"ל דלא דמי דהקדש מאחר
שהקדש יאוש מרשות צעלים וכמו
שהצעלים יכולין לפדותו כמו פן אחר
אצל כרס רבני (הצעלים זכאים
לאוכלה צירושלים וא"ת אכתי הרי
יכול לחלל מעשר שני של חזירו
דלמרינן בפרק האיש מקדש (קדושין

מה טביחה לאיתר אף מכירה לאיתר. וא"ת והא ממע לאתמר
קודם ידיעת צעלים אי אפשר להיות דומיא לנביחה דה"ל
יאוש שלא מדעת וקיימה לן ככזי דלא הוי יאוש וי"ל לנביחה
נמי אין דרך לנביחה לאתמר עד שיבוא לנביחו ונתון כן מסתמא

יודעין הצעלים:
תדע אישסתם גניבה יאוש בעלים הוא שהרי
אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי
ארבעה וחמשה ודלמא לא אייאש אלא לאו
משום דאמרי' סתם גניבה יאוש בעלים היא
ודלמא אף על גב דלא אייאש אמרי לא
סלקא דעתך דומיא דטביחה מה טביחה
דאהנו מעשיו אף מכירה דאהנו מעשיו ואי
לפני יאוש מאי אהנו * ודלמא דשמעיניה
דאייאש אמרי לא סלקא דעתך דומיא
דטביחה מה טביחה לאיתר אף מכירה
לאיתר א"ל ר' יוחנן גניבה בנפש טוביה
שאין יאוש בעלים יחייב מכלל דסבר רבי
יוחנן לפני יאוש חייב לאחר יאוש מאי ר' יוחנן
אמר יחייב וריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן
אמר חייב חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר
יאוש ריש לקיש אמר פטור חיוביה לפני יאוש
הוא אבל לאחר יאוש קנה ושלו הוא טובה
ושלו הוא מוכר (איתביה ר' יוחנן לריש
לקיש יגב והקדיש ואחר כך טבח משלם
תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה
וחמשה אימת אלימא לפני יאוש מי קדוש
יאוש כי יקדיש את ביתו אחר
רחמנא יתמה ביתו שלו אף כל שלו אלא
דאינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דכי
קא טבח דהקדש קא טבח אבל לא הקדיש
טבח משלם תשלומי ארבעה וחמשה ואי
סלקא דעתך יאוש קונה אמאי משלם שלו
הוא טובה שלו הוא מוכר א"ל הכא במאי
עסקינן כגון שהקדישוהו בעלים ביד גב ומי
קדוש והאמר ר' יוחנן יגול ולא נתייאשו
הבעלים שניהן אינן יכולין להקדיש זה לפי
שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו אמרי
הוא דאמר בצנעין דתנן ה' הצנעין מניחין
את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא
מחולל על המעות האלו והרי חזרה קרן
לבעלים כשעמד ברין היכי דמי אי דאמרי
צא תן לו מאי איריא הקדיש אפילו לא
הקדיש נמי לא ליחייביה (דאמר רבא צא
תן לו טבח ומכר פטור מ"ט כיון דפסקוהו

למילתיה וטבח ומכר הוה ליה גזלן וגזלן אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה
חייב

דף ה: וסג) אין לוקחין בהמה טמאה עבדים וקרקעות ממועט מעשר שני ואם לקח יאלץ כנגדן צירושלים ופרין אמאי יחזרו דמים למקומן
ומשני כשברח אלמא מחללין מעות שצד המוכר וי"ל דהתם הוי כמו גזלן דאי לא ברח הוי המקח חוזר בו והוי כמו גזלן ולא נתייאשו
הצעלים וכלנועין דהכא אי נמי התם קנסא צעלמא וכן משמע התם מתוך הסקויה ומיהו בפרק לולב הגזול (סוכה ד' נט.) וסג) משמע
שיכול אדם לחלל [דמי] פירות שביעית של חזירו שלא מדעתו דמיא אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יומר ממוון שלם סעודות ואם
מסר חזרו הרי מעות הללו מחוללין על פירות שיש לי בטרון בימי וצא ואוכלן במורת שביעית וי"ל דלפנייהו רבנן מרשות עם הארץ
כדי שלא יהא נכשל ואוקמיניהו ברשות זה שיכול לחלל דהפקר צ"ד הפקר ומיהו קשה דבפ"ק דבכורות (דף יא. וסג ד"ה הפודה) משמע
דהפודה פטר חמור של חזירו פדיונו פדוי ואפילו שלא מדעתו מדעני ליה פדיונו פדוי לפודה או דלמא פדיונו פדוי
לצעלים ואי מדעת צעלים דומה היה דפדיונו פדוי לצעלים ויש לומר דפטור חמור לא דמי לנכרם רבני דכיון דלפסור
ובהנאה הוי כמו הקדש לענין זה שיכול כל אדם לפדותו ולא ממע הוי כהקדש דהקדש פשיטא לן דפדיונו פדוי לפודה
ובפטור חמור מסקינן דפדוי לצעלים ומיהו דבר תימה דהיכי מדמי הקדש כלל לחילול דלמא לא יוכל לחלל נטע רבני
ומעשר שני של חזירו שלא מדעתו כיון דזכות הוא לו דוכין לאדם שלא צפיו דהא דמצעי לן בלאין בין המזד (מ"ד ד' לו.)
התורם משלו על של חזירו נרין דעת צעלים או לאו היינו טעמא דקאמר התם דלמא ניחא ליה למעבד מזה
בממוניה אצל הכא וכי אין טוב להם למלקטים שחללו אותם הבעלים ממה שיאלצו בלא חילול (וע' ח"מ קדושין טו. ד"ה מתקין):

הדע שספס גניבה. מיד ממילאשין ואם מוכר גנב לאחר מיד קנה
דאיכא תרתי יאוש ושינוי רשות. וממאי שהרי אמרה תורה גנב
ומכר משלם ד' וסג) והא דלמא לא אייאש מרה ולא מכירה
היא: אלא לאו משום דספס גניבה יאוש צעלים היא. אלמא
מדיליף ר' אלעזר טעמא מהאי
ש"מ כרז שסת ק"ל דאי שמענא
ליה למרה כהדיא דלא אייאש פטור
המוכר מד' וסג): ודלמא. חיבייה
רחמנא ואע"ג דלא אייאש. לר"ה
פריך דיליף מהכא יאוש לכתם
גניבה: ודלמא דשמעיניה דאיאש.
כזכי משמע קרא אצל סתם גניבה
לא חילף מינה: גניבה בנפש.
הגונב נפש ומכרו אין כאן יאוש
שאין אדם ממילאש על עצמו ורחמנא
חיבייה ואע"ג דלא אהנו מעשיו:
לאחר יאוש מאי. מי ק"ל יאוש גרידא
קני כרז ושלו טובה ומוכר או דלמא
יאוש לא קני וכ"ש דלאחר יאוש מחייב
דאהנו מעשיו: גנב והקדיש משלם
כפל. לנעלים: ואינו משלם ד' וסג).
דהא כי טבח דהקדש טבח ורעהו
אמר רחמנא ילם שנים לרעהו(ולא
להקדש וכיון דפטריה מכפל תו לא
מחייב נביחה ומכירה דתשלומי
ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא
שלשה וארבעה וכי מלית כפל
מינייהו הוה ליה שלשה וארבעה: מה
כיון שלו אף כל שלו גרסי': שהקדישו
צעלים. ועלול לפני יאוש: הוא
דאמר. ר"ל דמרה כשהקדישוהו
צעלים: סבר לה כלנועין. דלמרינן
לקמן (ד' סט.) ככרס רבני הלנועים
מניחין כו'. בני אדם חקדיש שרויין
לקלק ידי כל אדם מן העבירה כשיש
להן כרס רבני וחוששין שמא אוכלין
ממנו עוברי דרכים בלא פדיון:
מניחין מעות ואומרים כל הנלקט
מזה. כל מה שלקטו בני אדם היים
מכאן יהא מחולל. אלמא אע"ג
דלימיה ברשותיהו מפרק ותפית
לכו למעות נקדושה: והרי חזרה קרן
לצעלים. אי כשהקדישו צעלים כפל
אמאי משלם הרי חזרה קרן לידם
דלמרינן כל היכא דלימיה וכפל
לא מחייב אלא כשנמלאת ביד גנב
שצאו עדים כדכתיב(אס המלא
תמלא בידו: כשעמד בידו. שצאו
עדים קודם שהקדישוהו צעלים:
בקווחות

תורה אור השלם
1. ואיש כי יקדש את
ביתו קדש ליה ויעריבו
הבדון בין טוב ובין רע
כאשר יעריך אתו הבדון
בין יקום: ויקרא בו יד

גליון הש"ס
גב' הלאס דרשב"ה
דאיאש. ע"י לקמן דף קד
ע"ה ח"מ ד"ה רבה אומר:

מוסף רש"י
גב והקדיש ואחר
כך טבח משלם
תשלומי כפל. דכשגנבה
חילין ואי. ואינו
משלם תשלומי ארבעה
וחמשה. די טבח ומכר
הקדש הוא. ואין תשלומי
ארבעה וחמשה טעמין
שהקדש. כדלפינן כהוב
(טו.) (ג"פ וסג.) צא תן
לו. מינייהו בית דין ואמרו
סג תן לו קרן וכפל (קטו)
107

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סמ.

עין משפט
גרי מצוה

(א) כי"ו. קדושין נב. (לעיל)
 סח: לקמן ט"ו. (ב) (שם)
 מו. וש"ל. (ג) מעשר שני
 פ"ה מ"א. (ד) הרי"ט מ"ו.
 (ה) גיטין לח. טה. כהונת
 עו. כי"ט לח: כי"ב קטז.
 טהנהדין לח: (ז) נכסות
 (ד"ו.) (ח) (מסכת) פאה
 פ"ט. (ו) ז"ל מנחם,
 (ח) (גיטין ע"ג.) (ט) (ש"ל).
 (י) (ש"ל) דמלא ורי"כ
 מוספי' צינא' ובחולין
 (כ) (גיטין קנ"ג.) (ל) (כ"ב קנ"ג).
 (מ) (גיטין ע"ג.) (נ) (ש"ל)
 (ס) (ש"ל) (פאה פ"ו)
 מ"ה. (ז) עין ר"מ.
 (ס) יוסף מנח' גי' ר"מ
 (כ) (גיטין ע"ג.) (כ"ב קנ"ג)
 וכן נפ"ה הרי"ט א"תא' מ"י
 נפילה ופירוש של כי נפילה
 פ"י רש"י כי"ט קה. וע'
 שמו"ס נמסות ד'.
 (פ) רש"י. (ק) ז"ל לא יפ"ה.
 רש"י. (ש) ורי"כ ה"ה הפקר
 לכל העסק ממילוי
 גרסאות. (ק) שטר מחויב
 לשלם להגזל העסק מ"מ.

הגהות הב"ח
 (א) ג"מ דלא ספקה
 למילתא כ"ל:

הגהות מהר"ב
 רנשבורג

[א] חר"ה כל הנלקט וכו'.
 ואש"כ דכ"ה ש"ס לו
 ממירין וכו'. ע"י ש"ה
 מקובלת שטרך עד דמי
 דלא ניכר לא ה"ו דבר ש"ס
 לו ממירין:

קבועים. מוט"ש. ונתן פיסת רגלים
 כרס רבעי ואסור בלא פדיון: **דאיכא הנאה מיניה.** לאחר
 זמן כחרישה חרישה וקלירה: **אף ה"י נמי איכא הנאה מיניה.**
בפדיון: חרסית. כמותי רעפים טיבל"ש בלע"ז: **וממחה ושופך.**

ממחה א"ת הסוד במים ושופך
 קבוצות הקבר: **בד"א.** לעבדין
 להו היכרא לעבדים ושבים:
בשביעית. שהוא הפקר וזהיתר
 הן באין לאכול: **אבל בשאר שני**
שבע. שהן באים לגזול יניחם
 ויאללו דבר האסור והלעטוהו
 לרעע וימות: **כל הנלקט כו'.**
 אלמלא אש"ג דליטה בנשומיה מפריק
 ותוספס פדיונו: **וכי פסא לנועין.**
 ללא קמחא היא אלא רש"ג מסיים
 ואזיל ליה למילתיה: **ערב.** נגט
 פשוט: **י"דן.** כמי שאלחו קורדיקוס:
ורואה. צפרק שניט דסנהדין [לא]:
המלקט. שעמדין ללקוט: **רבי**
דוסא. לענין לקט קציר קמירי
 דקיימא לן: **שני** שבולין לקט שלם
 אינו לקט וכן כל העניים קבילין
 בהלכה לפיכך צריך בעל הבית
 להפקיר: **דאיס ליה לר' יהודה**
ברירא. דקאמר כל שילקוט וכי
 לקיט אמרינן הוכר עזה הפקר
 ואש"פ שאין בעל הבית יודע צשמרת
 דשמח לא ילקטו יותר על דינס:
 הלוקח

חייב אתה ליתן לו טבח ומכר משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה מ"מ כיון דלא
 (ב) פסקה מילתא אכתי גנב הוא לא צריכא
 דאמרי ליה חייב אתה ליתן לו: **גופא** (ב) אמר
 רבי יוחנן גול ולא נתייאשו הבעלים שניהם
 אינן יכולים להקדישו זה לפי שאינו שלו וזה
 לפי שאינו ברשותו ומי אמר ר' יוחנן הכי
 והא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה (ב) ותנן
 יכרם רבעי היו מציינין אותו בקווצות אדמה
 סימנא כי אדמה מה אדמה איכא הנאה מינה
 אף האי נמי כי מפרקא שרי לאיתהגויי מינה
 יושל ערלה בחרסית סימנא בחרסית מה
 חרסית שאין הנאה מינה אף האי דלית ביה
 הנאה מינה יושל קברות בסיד סימנא דחזור
 כעצמות ה"ומבחה ושופך כי היכי דניהור
 מפי אמר רבן שמעון בן גמליאל יבר"א
 בשביעית דהפקר גינבו אבל בשאר שני
 שבוע הלעיטוהו לרשע וימות והצנועין
 מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה
 מחולל על המעות הללו וכי תימא מאן תנא
 צנועין רשב"ג (ב) (ורבי יוחנן כסתם יחידאה לא
 אמר) והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן

במקום ששנה רשב"ג במשנתו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה
 אחרונה אמרי לא תימא כל הנלקט מזה אלא אימא כל המתלקט מזה ומי א"ר
 יוחנן הכי והא"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד ורבי דוסא נלקט
 קאמר דתניא (ב) רבי יהודה אומר שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שילקטו
 עניים היום היא הפקר רבי דוסא אומר לעיתותי ערב אומר כל שילקטו
 עניים היא הפקר איפוך דר' יהודה לר' דוסא ורבי דוסא לרבי יהודה אמאי
 אפכת מתניתא אפכה לרבי יוחנן ואימא צנועין ורבי יהודה אמרו דבר
 אחד אמרי לא סגי דלא מתהפכת מתניתא דבאה מתניתין קתני דאית ליה
 לרבי יהודה ברירה ושמעין ליה לרבי יהודה בעלמא (ב) דלית ליה ברירה (ב) דתנן
 הלוקח

דוסא לעיתותי ערב אפילו מן השחרית היה יכול לעשות כן כמו שפירשתי אלא ענה טובה קמ"ל שלא יתפקרו עניים ללקט הרבה כיון
 שהפקיר אי נמי לעיתותי ערב דוקא אבל שחרית גורמין שמח לא (ב) יפרש דלאחר לקיטה יחול ההפקר וא"ת וכיון שיש חילול במחזור
 לקרקע דמשמע בקמון למה היו הננועים דוחקים למה לא היו מחללים כל הכרס צבת אחת וי"ל דשמח צבת אחת ורי"כ הוליד שאלו הפירות
 לירושלים לפיכך לא היו רוצים לחלל הכל צבת אחת אי נמי לפי שלא היה מועיל חילול למה שיגדל אחרי כן וא"ת כי קאמר כל המתלקט הא
 לא היה מועיל למה שגדל אחר כך וי"ל דמ"מ מה שהיו יכולין לתקן היו מתקנים ועוד דשמח היה בטל ברוב א' ואש"כ דכ"ה ש"ס לו ממירין
 אפילו בלחץ לא בטיל מכל מקום מדאורייתא בטיל:

אימא כל המתלקט. משמע דכל פדיון במחזור לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחולל שהרי אחר שילקט שאלו אחרים אין לבעלים
 כח בהן לחלל ומימה דמחוספמא משמע דאין חילול במחזור דתניא בסקו מעשר שני כרס רבעי ב"ש אומרים אין פודין אחס
 ענבים אלא יין וכו"ה אומרים ענבים ויין והכל מודים שאין פודין במחזור לקרקע ונראה דטעמא דילפינן קדש קדש ממעשר ויש לומר דהס
 לא היו טעמא אלא משום דמחזור אין דמיו ידועין ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דב"ש:
כל שילקטו עניים היום היא הפקר. תקנה עושה לעניים לפטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שבולים ואוכלין בלא
 מעשר לפי שילקט שכחה ופאה פטורים מן המעשר לכן אומר צה"כ כל שילקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור
 ממעשר וצריך לומר דבעל הבית אין מחייבם דלא היה מחייבם ואש"כ יאוש מדעת כמו תמרי דזיקא וא"כ למ"ד יאוש כדי קני תקפה
 ליה מה מועיל הפקר לפטורו מן המעשר והלא כבר זכר בהן עניים במורה גול על ידי יאוש ומיזה זה אין להקשות אם בעל הבית
 מחייבם למה צריך להפקיר כדי לפטורו מן המעשר והלא יאוש חשוב הוא כהפקר לפטורו מן המעשר דמוכח באלו מילואות (ב"מ ד' כ"א):
 ועוד דלמה לא יועיל כל שילקטו לכ"ע דאטו מי גרע מילואש דהא לא דמי יאוש דהכא דגבי גזלן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני
 בכל ענין אפילו אם אין הגזילה ברשות הגזלן צבעת יאוש אם כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידידה והיו כמתנה בעלמא ואין לו
 לפטור מן המעשר ואפילו אש"ל דלא קני אש"כ הגזילה ברשות הגזלן אבל אם היא ברשות הרבים צבעת יאוש כל המחזיק בה וזה
 בה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המחזיק בה וזה בה (ב"מ א"מ) אין זה יאוש פטור מן המעשר דנהי דנגזל אין יכול לתבוע בה
 המחזיק בה אחר יאוש כדלמרינן בהגזל בתרא (לקמן ד' ק"א): דדוקא גזל ולא מתיאשו הצעלים ובה אחר ואכלו רשע מזה גובה רשע
 מזה גובה אבל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אסור להחזיק בה מפני שהיא צריכה לגזול ליפטר (א) מן
 הגזול ואם כבר זכה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגזלן כדלמרינן לעיל דלפילו למ"ד יאוש לא קני חייב גנב שני לשלם קרן
 לגנב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דטעמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכתיב ובה הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יא
 לקט ושכחה ופאה שיש לו חלק ונחלה עמך והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק בה שאסור לזכות בה ואם זכה חייב לשלם לכל
 הפחות דמים ועוד דכסתמא אין מחייבם אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה:
 הלוקח

נח א מ"י פ"ב מהל'
 גיביה הל' ט':
 נב ב ג מ"י פ"ע מהל'
 מעשר שני הל' ז':
 ד ה מ"י פ"ח מהל'
 טו טז מהל' ט':
 ס ז מ"י פ"ט מהל'
 מעשר שני הל' ז':

ויע' תוס' כ"מ ח. ד"ה חייב:
ברם רבעי כו'. ק"ק דלא נקט
 ערלה תחלה:

חרסית. פירש הקונטרס כמותי
 רעפים וקשה דצפרק
 כסוי הדס (מולין דף פח. ושם ד"ה
 חרסית) חשיב חרסית ולבינה כתושה:
מה חרסית דלית ביה הנאה. תימה
 לר"י דצפרוק כסוי הדס (שם):

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה.
 רבי הוא פירש המשה
 ובשראה דכרי חסד וישרו
 עיניו עמלן פסח ולא
 הוסיף שם אומר עליהן
 כדי שלא יהו שניין מפי
 יוסף ורש"י כאלו נשט
 מפי המזכיר יעשה כמותן
 (ב"ב ב'). חר"ה מערב.
 נגט פשוט (כ"ב קנ"ג).
 וצידן. נמסות גיעין
 (פד.) וראיה אחרונה.
 דמי ממוטט השני
 (פאהדין לא) שנתלקן
 כמי מחלוקות במבא שטר
 רואה לפטור את הדין.
 נראה מהלכה כמותו
 ובאחרונה אין הלכה כמותו
 (ב"מ ד').